

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Pauli Laymanni e Societate Iesu Jus Canonicum
Commentario Perpetuo Explicatum**

Et Uberi Non Minus Ac Varia Qvam Clara Et Solida Doctrina Illustratum

Commentarius In Librum III. Decretalium

Laymann, Paul

Dilingae, 1698

Capitvlvm VIII. Quia plerique.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62482](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62482)

sum, solvi debent, uti & pædagia, acguidagia ab itinerantibus solvenda, ad vias, pontes &c. conservandos, ad tuta itinera præstanda &c. etiam ab Ecclesiasticis agris suis solvere debeant, non tantum si propriè dictam negotiationem, Clericis prohibitam, exerceant ad lucrum ex re emptâ, & non mutata divendita faciendum; sed si ex suis etiam prædijs collecta illa, aut meliorata ad privatas suas necessitates transferant, & distrahant. Et quamvis à plurimis Canonistis, non tantum rigidioribus, immunitatis realis Ecclesiasticæ patronis, sed illis etiam, qui Laicis circa Ecclesiasticorum hæc bona concedunt aliquid, hæc non tam facillè admittantur, ob nimis claros terminos, hinc inde relatos tam SS. Canonum, quàm Jurium Civilium, & quòd gravi metu coacti, ad hæc talia contribuenda consentiant Prælati, quale voluntarium non sufficit, ut dici possint sponte contribuere: quia tamen communissimæ praxi aliquid concedendum, tolerari hæc possunt, ut non improbabilia; ita tamen, ut nulla appareat probabilitas illius sententiæ, quæ coactivam etiam vim seculari Principi, ab Ecclesiasticis personis, ad hæc onera extorquenda permittit in illo casu, quo ad onera hæc ex consensu proprio, aut tacito pacto obligantur, & executionem, etiam per pœnæ impositionem, pecorum abactionem, bonorum arrestationem &c. auctoritate publica factam concedit. Quæ praxis, nisi fundetur in privilegio à summo Pontifice obtento, defendi non potest: cum enim ex omnium confessione coactio talis & executio sit actus jurisdictionis, Laicis autem nulla jurisdictio competat in personas, aut bona Ecclesiastica, ut ex dictis patet; consequenter etiam nullavis coactiva, aut executio autoritativa illis concedi potest: neque hi, qui taliter jurisdictionem in personas aut bona Ecclesiastica exercent, aut per se vel per alios, directè aut indirectè exequuntur, vel ad hoc auxilium, consilium, aut favorem præstant, ab incurrenda excommunicatione Bullæ

Cœnæ casu 17. & 18. excusari possunt, nisi privilegio Pontificio innixi hoc faciant, aut frigidum illud, & parum probabile opponere velint, Bullam Cœnæ, quoad hæc sibi displicentia, non esse receptam.

Dixi tamen: si publicâ auctoritate hoc faciant; quòd si enim privatâ tantum auctoritate Laicus aliquis Clerici debitoris bona sibi detineat, dum solutionem ipsi expediat, vel per legitimum suum judicem ad solutionem cogatur, aut occultam sibi compensationem faciat in casibus, quibus ea licet, nihil contra immunitatem aget, cum nullam in Clericum aut bona illius jurisdictionem exercent, sed medium jure naturæ concessum arripiat, ad solutionem expediendam, necessarium.

CAPITVLVM VIII.

Quia plerique.

PARAPHRASIS.

Delatum fuit ad Innocentium III. quòd Prælati aliqui Ecclesiastici sub prætextu Procuratorum Legatis Apostolicæ Sedis tribuendarum, à subditis plus extorqueant, quàm necessarium sit: talem proinde iniquam exactionem non tantum prohibet in Concilio Generali hic Pontifex, sed vult etiam, ut extorta restituantur, & pauperibus tantundem largiantur iniqui hi exactores, quantum extorserunt, ita ut velit Canonica etiam ultioni subiacere Superiores Ecclesiasticos, si querela injustæ hujus exactionis ad eos delata fuit, in executione tamen hujus constitutionis sint negligentes.

SUMMARIUM.

*Quid in hoc Capit. de Jure Natura sit,
& quid de Jure positivo pœnali?*

NOTandum. Restitutionem injustè acquisitorum faciendam esse injustè læso, Jus naturale, & justitia commutativa docet, ita, ut hæc restitutio, non tam pœna sit

injusta exactionis, quam damni illati reparatio, juxta justitiæ, cuiuslibet æquæ, exigentiam, quæ non patitur cum alterius damno lucrum quærere *Glossa in notatis*. Quod verò pauperibus tantundem eregandum sit, quantum sub prætextu splendidi, iniquæ tamen exactionis, ablatum fuit, pœna est à delinquente exsolvenda. Et quavis in *Cap. procurationis 23. de censib. &c.* statuatur, ut si quid nomine procurationis indebitè acceptum sit, tantundem detur Ecclesiæ, à qua acceptum est: hinc verò tantundem dari pauperibus jubetur, quia res Ecclesiarum & Clericorum sunt pauperum, & in illo casu, in quo gravatur Ecclesiæ, huic sine dubio succurrendum; in alio verò casu, ubi læduntur subditi his per pauperum eleemosynam subveniri potest.

CAPITVLVM IX.

Ecclesiæ.

Agitur in hoc Cap. quæ Ecclesiæ gaudeant privilegio asyli. De quo vide *cap. 6. hoc tit. notand. 2.*

CAPITVLVM X.

Immunitatem.

In hoc Cap. inter crimina excepta, quæ non gaudent sacri asyli immunitate, numerantur homicidia, & mutilationes in Ecclesijs aut Cæmeterijs facta. De quibus vide *cap. 6. hoc tit. notand. tertio. n. 6.*

CAPITVLVM I.

in Sexto.

Quia nonnulli,

PARAPHRASIS.

Quæ prius statuta fuerunt in antiquis *cap. quarto hoc tit.* ab Alexandro III. in Concilio Lateran. & postea etiam in Concilio

Lateran. *cap. primo hoc tit.* confirmata fuerunt, ab Innocentio III. circa immunitatem realem bonorum Ecclesiæ, & personarum Ecclesiasticarum; confirmat etiam denuo in *hoc cap. in sexto* Alexander IV. graviter conquellus contra dominos temporales, & eos, qui jurisdictionem temporalem, seu facultatem a civitatibus, castris, & villis exercent, & nituntur, & student, ut collectas & tallias ab Ecclesijs persolvantur, præterea bonorum, quæ acquisiverunt, aut eorum manus ponant (in alios, Laicos scilicet, distrahendo) & ut (super his omnibus sollicitè provideat, ac temerarijs auctoritate congruis remedijs obviet, & auctoritate Apostolica, præhabita cum Cardinalibus diligenti deliberatione decernat, non licere illis, qualescunque sint, qui jurisdictionem temporalem, sive facultatem obtinent, & exercent, tallias, & collectas, seu exactiones qualescunque Ecclesijs, & personis Ecclesiasticis imponere, vel exigere ab illis ex domibus, parochijs, vel quibuscunque possessionibus ipsiusdem Ecclesijs, aut Ecclesiasticis personis legitimè hæcenus acquisitis, vel in posterum acquirendis, etiam ipsæ Ecclesiæ vel personæ, vel res hujusmodi intra illorum districtum, seu territorium sint constitutæ; nec etiam licere illis (dominis temporalibus, & jurisdictionem tantum sæcularem habentibus) Ecclesijs vel personis Ecclesiasticas, ad distrahendum, vel alienandum, aut extra manus suas ponendum, seu acquisita, vel quæ deinceps acquirant, aliquatenus compellere.

SUMMARIUM.

1. Quomodo intelligenda sit illa lxxvii. regula, quod res transeat cum eorum suo?
2. Hujus cap. verba benè perpenſa sunt tantum bonorum Ecclesiasticorum immunitatem.